

EL DRAMA D'UN PAÍS ESQUARTERAT

Líban, un país sense estat

EL TEMPS ha viatjat al Líban, territori en què les bombes i la metralla marquen, quasi diàriament, la vida d'una població dividida per la política, per la religió, per les ètnies.

Francesc Lausín

Tot just arribar a l'aeroport de Beirut, la capital libanesa, et fa la impressió que aquesta terra està habituada a sentir l'esclat de les bombes i les ràfegues de metrallera. Els hangars són mig enderrocats i molts sostres conserven encara els records de l'última batalla. Bona cosa d'uniformes de les diferents milícies s'estén pels carrers. Cadascuna controla una estreta franja, i quasi es podria dir que estan colze a colze. Però, de fet, ni tan sols el govern té autoritat per controlar les milícies que pul-lulen per la ciutat.

Els Kataeb, la milícia falangista, domina el sector cristià, els xiïtes d'Al Amal dominen ara per ara el sector oest, el sector musulmà. I és que Beirut és dividida per una imaginària línia verda que separa ambdós sectors. En aquesta línia, en realitat unes fileres de cases abandonades, cada tarda, com si fos una mena de ritual, els milicians inicien un combat que ha deixat d'intranquil·litzar els altres ciutadans, que s'ho miren impassibles. La mort, la guerra, s'han fet massa comunes. És com sentir l'oració del muezí a la mesquita.

Beirut és, però, una ciutat de forts contrastos. A cinc-cents metres de Coral Beach o Summerland, dos dels centres de diversió que diplomàtics, periodistes i estrangers amb diners, utilitzen com a refugi per oblidar, entre l'alcohol i la música, la crua realitat, hi ha els camps palestins. Cinc-cents metres separen la diversió de la fam, de la por. Més enllà, cap al nord de la ciutat, hi ha el front, la línia verda. I, de vegades, mentre sona la música occidentalitzada a les discoteques, se sent de fons la remor de la guerra.

Els combats no han ofegat del tot l'esplendor d'aquest país. Hamra, el centre neuràlgic del sector musulmà, és un bigarrat mercat on els venedors ambulants ofereixen tabac americà, roba europea i fins i tot equips de combat. Als carrers més estrets es negocia amb fusells metralladors, pistoles o granades de mà.

Beirut és una ciutat de foc i de mort. És una ciutat on els enfrontaments s'han radicalitzat, perquè no hi ha espai vital perquè hi convisquin totes les comunitats que s'han instal·lat als seus barris.

A la resta del país la situació canvia. Al sud, els xiïtes tenen el suport dels drusos i de la resistència nacional libanesa —formada per comunistes, nasseristes i pel Partit Nacionalsocial siri—. Aquesta aliança ha aconseguit d'encerclar l'exèrcit del Líban Sud d'Antoine Lahad, que rep l'ajuda logística d'Israel.

Abans, Beirut i la zona sud del Líban eren controlats pels fedàins palestins. Però els atacs palestins contra Israel provocaven la venjança indiscriminada dels jueus contra els habitants libanesos. Amb la invasió israel-

Tropes nasseristes a El Xuf. Soldats a Sabra. A la pàg. 21, supervivència i destrossa a les ciutats.

liana de 1982, els palestins van perdre el control de la capital i del sud, un control que després han recuperat els xiïtes. Aquesta comunitat ha culpats sempre els palestins de la invasió israeliana i de tots els mals del país. El desig d'Al Amal, la milícia xiïta, era que els palestins entreguessin les armes i quedessin confinats a viure en

els camps de refugiats. D'aquesta manera, es considera acabada la preponderància econòmica, política i militar dels palestins dins l'estat libanès.

A la ciutat de Trípoli, al nord del Líban, els enfrontaments han esclatat entre el Partit Àrab Democràtic —pro-siri— i el reagrupament islà-

mic de tendència fonamentalista i pro-khomeini.

Una situació política diversa en cada indret, però que té un denominador comú: la guerra. Una guerra que fa que sortir a comprar el diari, prendre un cafè o visitar la casa d'un amic sigui una autèntica aventura, amb un resultat incert.

Síria: l'àrbitre de la crisi

El passat mes de juliol els principals líders de les diferents comunitats libaneses viatjaven en peregrinació, una vegada més, a Damasc, la capital síria, amb l'anhel d'endur-se sota el braç, una vegada més també, un acord que garantis la pau d'un país, el Líban, que fa cinc mesos complia un aniversari tràgic, el desè any de guerra. Després del segrest de l'avió de la TWA, les milícies xiïtes i druses s'havien escampat per la capital libanesa, amb la intenció de controlar el sector oest de Beirut, el sector musulmà. L'acord de Damasc va obrir en raig de llum durant uns pocs dies.

El Beirut de sempre, el Beirut acostumat a veure controls milicians pels carrers de la ciutat i en les principals carreteres, començava a oblidar-se'n. Seria només el somni d'una nit d'estiu. Centenars de persones morien en els duels artillers de la línia verda, la línia que separa el sector musulmà del cristià. Cinc cotxes bomba esclataven a les ciutats de Beirut i Trípoli i els carrers tornaven a tenyir-se de la sang de quasi tres-cents morts i un miler de ferits. Més de quinze mil bombes tornaven a caure. Un acord, l'acord de Damasc, quedava enterrat sota les runes.

A Líban no hi ha cap raó ni per la pau ni per la guerra. Els milicians s'han acostumat a lluitar i, de vegades, aquesta guerra interminable fa que els aliats d'avui siguin els enemics de demà. En tota aquesta disbaixa i malgrat la presència d'observadors siris, la lluita continua. Aquest mes de setembre, musulmans i cristians de tendència moderada han demanat un major desplegament de soldats siris per tal de restablir la pau. Però aquesta intervenció no sempre és pacificadora. El president de Síria, Hafed el Assad, va entregar a les milícies xiïtes a mitjan agost una cinquantena de carros de combat, de fabricació soviètica, dels models T-54 i T-62. Amb aquests blindats i els sis

mil homes que té armats, la milícia xiïta es ara per ara la més poderosa.

Aquest regal és, potser, la compensació que Síria ha oferit al líder xiïta Nabih Berri pel setge que les seves milícies van fer, durant maig i juny passats als campaments palestins de Sabra, Xatila i Burj el Brajne. Entre les barraques d'aquests campaments van quedar estesos més de sis-cents cadàvers i altres dues mil cinc-cents persones van resultar ferides.

càs de la intervenció d'Israel, amb la invasió de l'any 1982, les comunitats cristiana i musulmana es miren la possibilitat que Síria pugui establir-ne la situació. En els dos bàndols no hi ha un criteri unànime, i Síria tampoc no sembla massa disposada a intervenir a fons en el Líban, per por que el conflicte no es traslladi dins les seves fronteres.

Després d'haver instigat les matances de palestins, Síria no havia estat

no ha participat en els combats, malgrat ser l'aliat dels xiïtes. A més d'aquesta pressió interna, les matances han provocat una onada de declaracions favorables als palestins. Això podria explicar, en part, l'interès de Washington de seure en la taula de negociacions una delegació jordano-palestina i el secretari d'estat adjunt, Richard Murphy. Aquest esforç s'ha estancat, però, en la qüestió de quins palestins han de negociar.

Després de l'acord de Damasc i del setge xiïta, va començar el desplegament dels trenta oficials de l'exèrcit siri a Beirut. Però la seva presència no ha servit per apaivagar els combats, que s'han tornat a reprendre al voltant del campament de Burj el Brajna.

En aquesta plaça forta, el campament més gran de les rodalies de Beirut, viuen unes 30.000 persones i hi ha uns 2.500 fedàins —guerrillers palestins— combatent.

En tot aquest mosaic de comunitats —al Líban n'hi ha setze de reconegudes—, d'interessos internacionals, tant dels països de la zona com de les grans potències, no hi ha res clar. Potser, només que Síria guanya cada dia que passa un paper de més relleu dins la crisi libanesa. Des del segrest de l'avió de la TWA a l'aeroport de Beirut, el règim baassita siri està assolint una prepotència que el permet d'actuar com a àrbitre de la situació. Hi ha el perill, però, que si augmenta la intervenció síria dins el conflicte libanès, l'exèrcit israelià, acantonat al sud del país, no es quedi impassible i opti per tornar a ocupar una franja més ampla del territori libanès.

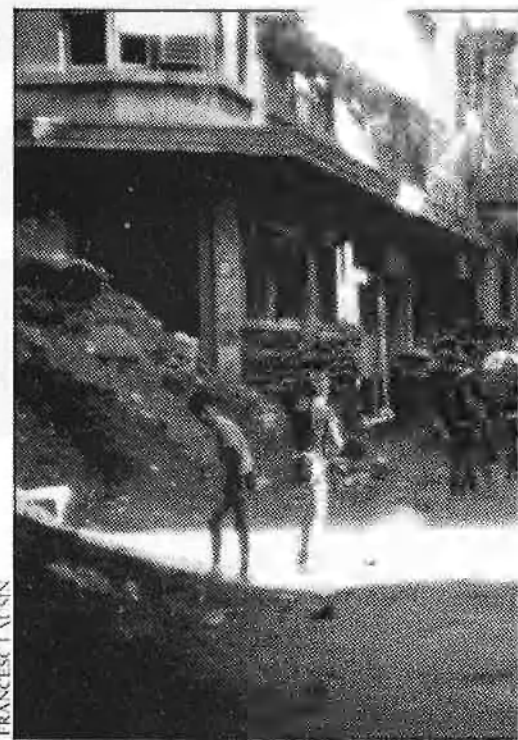
De tota manera, i després del fra-

mai tan aïllada internacionalment. Per una raó o una altra, tots els països que han intervingut en aquesta crisi n'han eixit malparats. Les potències occidentals, amb els Estats Units al capdavant, van haver d'abandonar la capital libanesa a principi del 84. Israel, després d'envair el país l'any 82, també se'n va retirar.

L'únic enemic potencialment fort per a oposar-se als designis siris era la resistència palestina, i Síria va provocar una escissió dins les files palestines entre partidaris i enemics de Yasser Arafat. Però les matances de palestins han estat contestades per totes les faccions, fins i tot pels fonamentalistes islàmics del partit de Déu —els hezbollah—, de confesionalitat xiïta.

L'atac contra els camps palestins ha provocat també que la dissidència palestina tanqués les files al voltant d'Al Fatah, lleial a Yasser Arafat. Els grups del Front Popular Democràtic per l'Alliberament de Palestina i el Front Popular s'han distanciat del règim d'Hafed el Assad. El Partit Socialista Popular de Walid Jumblatt

Malgrat tot, el comerç i algunes diversions continuen. I els jocs dels xiquets, entre les ruïnes.

La jugada síria d'acabar amb la força dels palestins al Líban pot tornar-se-li en contra. La capital jordana, Amman, s'esta convertint gradualment en la capital *de facto* de l'OAP, malgrat que els palestins van ser expulsats al setembre de 1970 d'aquest país.

Un país, una situació massa complicada, que pot escapar de les mans de Síria.

Una mica d'història

El Líban és un país del pròxim orient envoltat per Síria, Jordània i Israel. La seva extensió es de 10.400 quilòmetres quadrats. En aquest país conviuen setze comunitats religioses, dividides en dos grans grups: musulmans i cristians. Des de 1943, els cristians maronites ocupen la presidència de la república; els musulmans sunnites, la direcció del consell de ministres, i, els musulmans xiïtes, la presidència de l'assemblea nacional. Aquest repartiment del poder es va fer en base a un cens de 1932 que atorgava la majoria als cristians maronites. Ara, però, la comunitat majoritària és la xiïta. Aquest canvi en la relació de forces ha fet que els musulmans pressionin els cristians per obtenir una modificació de la Constitució que els permeti d'aconseguir àrees de poder més àmplies.

D'altra banda, els palestins són expulsats de Jordània el 1968 i trien el Líban com a territori per viure i com

Massa llogaters per a un país petit

Francesc Lausín López

La constitució de 1943 reconeix setze comunitats al Líban. Armenis, maronites, grecs ortodoxos i catòlics, sunnites, xiïtes, drusos, etc. Tots ells s'han de repartir una terra petita i això els obliga a conviure massa prop. La proximitat, la religió i la política fan que aquesta convivència sigui difícil.

Entre aquestes setze comunitats, n'hi ha cinc que cal destacar: D'una banda, els cristians maronites. Des del neixement aquest país, ha estat la comunitat més influent, però aquesta influència és discutida per les comunitats musulmanes. El seu líder és el president de la república Amin Gemayel. Controlen la zona est de Beirut i la zona costera des de la capital fins a Trípoli al nord. L'ex-president, Soleiman Frangie, adversari de Gemayel i, com ell, cristià maronita, controla les rodalies de la ciutat de Zahle.

Els musulmans xiïtes. L'organització més poderosa dins aquesta comunitat és AL AMAL, liderada per Nabih Berri. Controlen la zona sud pròxima a Israel. Aquesta comunitat acull els Hezbollah, el partit de Déu que d'orientació fonamentalista islàmica. Els drusos. És una comunitat reduïda, però el seu líder, Walid Jumblatt, ha sabut buscar el suport siri. Controlen les muntanyes del voltant de Beirut.

Els musulmans sunnites. Controlaven el sector oest de la capital, però els xiïtes els van obligar que cedissin el control d'aquesta zona. L'única organització militar constituïda per sunnites, els Morabitum, va ser anihilada pels xiïtes.

Els palestins. En el Líban conviuen diverses faccions palestines lleials i oposades a Yasser Arafat. La invasió israeliana i la pròpia divisió han provocat la pèrdua de gran part del poder polític, militar i econòmic que tenien. Els seus membres havien constituït un veritable estat en un país en què no hi havia un poder fort, han entrenat els milicians d'altres grups —com ara els xiïtes—, i el seu poder econòmic dins l'estructura libanesa és indiscutible. L'organització per l'alliberament de Palestina mantenia a Beirut una nòmina de 10.000 empleats. A més, els capitals àrabs enviats per sostenir la revolució palestina s'invertien al Líban. □

a base per atacar l'estat d'Israel. Els palestins, amb l'ajuda dels diners que els envien les altres nacions àrabs, creen un estat paral·lel dins de l'estat libanès, cada vegada més debilitat per les lluites internes.

El 13 d'abril de 1975 comença la guerra. Un incident entre cristians maronites i palestins obre un període d'enfrontaments que ja fa més de deu anys que dura.

L'any 1976 un president cristià maronita, Soleiman Frangie, demana per primera vegada la intervenció síria.

Ahora, els palestins instal·lats al Líban ataquen insistentment la zona nord d'Israel. L'any 1982, amb una ràpida incursió les forces israelianes arriben a Beirut. Les tropes de l'organització per l'Alliberament de Palestina s'han de retirar. La resistència palestina, sota l'atac israelià i dividida entre partidaris i enemics de líder Yasser Arafat, deixa d'actuar com a força militar poderosa.

L'exèrcit jueu ocupa més de la meitat del territori libanès. Els musulmans no estan disposats a consentir-ho i comença una onada d'atemptats que obliga un any després de la invasió a la retirada de l'exèrcit israelià.

Ara, de fet, Israel només controla la zona sud del país i dona suport a les milícies de l'exèrcit del Líban sud que li serveixen de coixí per contenir els atacs provinents del Líban.

Amb aquesta retirada comença, però, una lluita entre les diverses comunitats per a aconseguir el domini dels territoris alliberats. El balanç d'aquesta guerra és aclaparador. En deu anys, ha mort un deu per cent de la població i les pèrdues materials es xifren en uns 3 bilions de pessetes.

A més, després d'aquesta llarga sèrie d'enfrontaments, ningú no pot dir que ha guanyat. Cap de les comunitats no té prou força per garantir la pau. □

